

Vist des de Perpinyà, quins elements criden l'atenció sobre la situació política d'aquest inici d'any a Catalunya? Primer l'actitud i el tarannà del senyor M. Rajoy. És el primer ministre del rei Felipe VI, que li va donar públicament les seves ordres el 3 d'octubre. Ell, per cert, les va complir escrupolosament a la manera del Mentor del seu pare Juan Carlos. De sempre, i per tant no canviarà, el senyor M. Rajoy té per estratègia d'esperar, no decidir, tot i mantenir la seva línia, i així, obligar els seus socis o adversaris a fer passos, descobrir-se i facilitar les seves decisions i actuacions posteriors. És el que va fer després de l'1 d'octubre, refusant diàleg i obligant el president Puigdemont a declarar la independència, cosa que li va facilitar la decisió d'una repressió més forta i aparentment justificada.

És el que fa actualment, negant les evidències sortides de les urnes el 21 de desembre i abrigant-se darrere una justícia política a les seves ordres, com ho acaba de dir en termes més estudiats el Consell d'Europa en un avís on constata la dependència excessiva del poder judicial al poder polític de l'estat espanyol. L'objectiu sembla que és que, una altra vegada, el president Puigdemont prengui una decisió que el deixarà fora de combat: o torna a Barcelona, i se l'engarjolarà i no sortirà de la presó, o es queda a Brussel·les i no podrà ni ser diputat ni president de la Generalitat. En els dos casos, guanya el senyor M. Rajoy. És la seva única sortida, llevat d'obrir un diàleg que li repugna i el sacrificaria políticament a Espanya. La seva arma principal són els ostatges empresonats i els exiliats polítics catalans. Per tant, sembla evident que els guardarà fins al final. Veient la decisió del Tribunal Suprem de mantenir el vice-president Oriol Junqueras a la presó i l'argumentació dels jutges, es pot suposar que els quatre detinguts es quedaran tancats fins al judici, que seran condemnats i es quedaran empresonats per temps, potser anys.

Per a la premsa internacional, de França, Europa i més enllà, la lectura dels resultats dels 21 de desembre és bastant diferent de la premsa espanyola: han confirmat una majoria independentista i la situació queda dins un impàs, llevat d'improbables

negociacions. Puigdemont ha guanyat i Rajoy ha perdut en unes eleccions que ell va organitzar, a més d'un desprestigi personal. Així de clar. Com pot el senyor M. Rajoy transformar aquest fracàs en victòria política? Ha identificat els responsables polítics i socials que cal eliminar o marginar per temps, tres dels quals encapçalaven les llistes independentistes guanyadores. Si són a la presó o no poden tornar no seran diputats, desapareixen, i amb ells, els rastres de la proclamació de la República. Aleshores el senyor M. Rajoy només tindrà davant seu un govern autonòmic amb algunes de les segones espases, que seran sota vigilància, xantatge i amenaça de presó.

Ara per ara, és una de les hipòtesis amb més probabilitats. Per la seva banda, el president Puigdemont té interès a mantenir-se ferm fins al final, el 17 de gener, en l'eventualitat d'una altra situació amb un retorn pactat. Però si ell no pot tornar i els presos elegits no poden prendre possessió del seu escó, hi entraran els següents de la llista, es constituirà el parlament i s'elegirà un nou president de la Generalitat, car és imprescindible guardar la majoria al parlament i el control d'un govern autonòmic portat pels partits independentistes.

È finita la commedia? No és cert, car queda per al president Puigdemont l'arma absoluta, donar vida a la República Catalana. Analitzem fredament què ha passat. El referèndum de l'1 d'octubre ha tingut lloc i s'han comptabilitzat més de dos milions de sí. També cal tenir en compte els centenars de milers de vots dins les urnes robades durant la votació per la policia. Les pertorbacions violentes volgudes pel govern del senyor M. Rajoy tenien com a únic objectiu de fer impossible el reconeixement dels resultats –que eren cantats– per la Comissió de Venècia o qualsevol altra institució internacional. Però els vots constatats eren superiors al total obtingut pels partits independentistes el 2015 i molt superiors al total dels partits unionistes. Per tant, la declaració d'independència tenia una base suficient, validada o no. La República va ser finalment proclamada el 27 d'octubre. Sorprenentment no es va formalitzar, però encara que no operacional, la República Catalana existeix, no cal

proclamar-la de nou. La prova *a contrario*, la va donar l'endemà el mateix M. Rajoy. Va fer enviar a tots els estats del món –repeteix, a tots– una carta per a demanar-los de no reconèixer la República de Catalunya. No es prendria el risc d'una tal publicitat per aquesta proclamació si la nova República no existia. En efecte, perquè hi hagi un nou estat calen dues condicions: un vot dels ciutadans i el reconeixement dels altres estats sobirans, siguin pocs o molts. Si el govern de M. Rajoy prenia tants riscos per a blocar la segona condició és perquè sabia, encara que ho negués, que la primera podia ser considerada com a vàlida per qualsevol estat.

Indirectament, car són eleccions autonòmiques, els resultats del 21-D han validat el referèndum, car els partits independentistes han retrobat els més de dos milions de vots, i els partits unionistes no hi han arribat. Així ho donen per fet els comentaristes polítics als debats i tertúlies que fan cada dia a les televisions franceses, tot i que sovint no són gaire favorables a l'independentisme.

Tot això precisat, com podria el president de la República, Carles Puigdemont, donar cos a la República? Com hem dit, no cal proclamar-la de nou. Ja està fet. Només cal crear un Diari Oficial de la República de Catalunya, cosa molt fàcil amb internet. Es publica al DORC la proclamació i les actes i decisions que calgui. No cal constituir un govern a l'exili, cal inspirar-se en la doctrina Tarradellas: ell, com a president, era la Generalitat i l'ajudava el seu gabinet. A més, la norma més general de les repúbliques vol que hi hagi un president, amb més o menys poder, i un primer ministre. Per tant, n'hi ha prou a constituir el gabinet de la presidència amb els assessors i consellers especialitzats necessaris. Es pot seguir la pràctica dels successius presidents de la República Francesa, François Mitterrand, Jacques Chirac, Nicolas Sarkozy i François Hollande, que s'envoltaven de consellers que tractaven els temes dels diversos ministeris i, de fet, els vigilaven i de vegades gairebé els duplicaven. Dins aquest esquema, els nous parlament, president i govern de la Generalitat eixits del 21-D poden ser considerats pel president de la República com els seus instruments de govern provisionals i de transició. Per exemple, qualsevol nova llei del Parlament de

Catalunya, sigui posteriorment anul·lada pel Tribunal Constitucional espanyol o no, pot ser considerada com a constitutiva de la República i publicada al seu DORC.

Tot això pot semblar desgabellat i utòpic, però així ho han fet des de la Segona Guerra Mundial molts governs a l'exili arran d'una DUI o a causa de conflictes. Actuar com a presidència de la República fa possible el seu reconeixement per altres estats, cosa que avui és impossible, car no es pot reconèixer una estructura que jurídicament no és establerta, i permetria fer gestions en aquest sentit. El vot del 21-D ha alliberat les paraules, i en pocs dies s'han vist dos caps de govern d'estats membres de la Unió Europea, Txèquia i Eslovàquia, evocar públicament la separació d'Espanya i Catalunya. D'altres continuaran i, segons com actuï el senyor M. Rajoy o evolucionin les circumstàncies, alguns poden anar més lluny.

S'hi afegeix un altre element jurídic que no cal negligir. Quan fa uns mesos es demanava al senyor M. Rajoy d'obrir un diàleg sobre l'autodeterminació amb el president Puigdemont, va contestar que no podia, car no eren del mateix nivell. Tenia tota la raó, tot i que ho podia fer igualment. A inici d'octubre, el president francès Emmanuel Macron va dir el mateix. Si es constitueix un nou govern autonòmic presidit per Carles Puigdemont, caurem en el mateix parany. Tot i les diferències de força i de capacitats entre els interlocutors, donar existència a la República permet les mediacions i aquest diàleg entre teòricament iguals.

Si el senyor M. Rajoy fa impossible el retorn del president Puigdemont i no crea una situació política i judicial més tranquil·la, l'arma de donar cos a la República Catalana seria justificada per la intransigència del cap de govern espanyol i la seva absència de respecte de la voluntat del poble de Catalunya lliurement expressada a les urnes. Seria aplicar a M. Rajoy la seva pròpia doctrina i estratègia.